

№ 96.

Kalendarzyk tygodniowy:

Czw. św. Pawła od Krz.
Piąt. św. Piotra.
Sob. św. Katarzyny.
Niedz. św. Filipa.
Pon. św. Zygmunta.
Wt. Znalezienie św. Krz.
Śr. św. Floryana M.

Wschód słońca: godz. 4 m. 38
Zachód słońca: godz. 7 m. 18
Dług. dnia godz. 14 m. 30

Cena prawnicy:
W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k.
Półrocznie " 3 " 50
Kwartalnie " 1 " 50
Miesięcznie " " 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie " 3 " 70
ZAGRANICĄ:
Miesięcznie " 1 " 10

Redakcja

w Łodzi,
ul. Przejazd № 8.
Nr. telefonu 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Czwartek, dnia 28 kwietnia 1910 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krucza № 23; w Fabianicach u p. Teodora Minke;
w Zgierzu, w aptece p. Paika.

CENA OGŁOSZEN: „Nadesłane” na 1-ej stronie 50 kop. za wiersz pet. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 1/2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petirowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-ej po południu.

OSTRZEŻENIE.

NIESUMIENNA KONKURENCYA,

dla zbytu swego koniaku złego gatunku wzamian

POWSZECHNIE ZNANEGO NATURALNEGO KONIAKU

Największej w Cesarstwie firmy koniaków

T-wa „N. L. SZUSTOW i S-wie”

podrabia albo zewnętrzne opakowanie koniaków T-wa, lub też zatwierdzone markę firmy „DZWON”.

Pp. Konsumenci, chcący otrzymać pierwszorzędny towar, zechcą koniecznie żądać „Koniak Szustowa” z „Dzwonem”, odrzucając wszelkie podrabiania i naśladownictwa.

1160-7-3

RUBEROID

najlepszy materiał do krycia dachów oraz izolacji budynków od wód zaskórnych i wilgoci. Jedyny materiał do krycia dachów żelazo-betonowych, strzech słomianych, starych dachów papowych. Długoletnia trwałość bez wszelkiej konserwacji. — Jen. repr. na Król. Polskie: Dr. Ludwik Zieliński, Warszawa, Mazowiecka 4, tel. 53-62, adr. tel. „Kabel”. — Przedstawicielstwo w Łodzi: B-cia Zbijewscy, Przejazd 48, tel. 13-42. 421-25

Znakomity środek odżywczy

KEFIR K. ŻYCKIEGO

poleca

apteczka W. DAN-ELECKIEGO.

Łódź, Piotrkowska № 130, tel. 12-93. 423r

Rusini i czesi.

Praski tygodnik „Prehled” zamieścił artykuł p. t. „Rusini i czesi”, podpisany znakiem Dr. L(ederer), wzywający do stworzenia w parla-

mentu wraz z rusinami koalicji przeciw Kołu Polskiemu.

Autor, zastanawiając się nad polityką polską w Wiedniu, mniema, że

inna musi być polityka czeska wobec polaków rosyjskich i pruskich, a inna wobec austriackich, reprezentowanych dziś jedynie przez Koło Polskie. Również, jak zbyt wielki wpływ naszych Niemców austriackich, szkodzi nam też zbyt wielki wpływ Koła Polskiego. Gdyby zmniejszył ten wpływ do właściwej miary, nie byłby możliwy dzisiejszy system rządów Bienenbertha. Dwojaką drogą osiągnie się obniżenie zbyt wielkiej siły Koła Polskiego, kierowanego duchem stańczykowskim i mieszczańsko interesownym; z jednej strony przez demokratyzację społeczeństwa polskiego, a z drugiej przez wzrost siły rusinów. Na żywioł polski nie mamy wpływu. Ekonomiczne stosunki nasze z Galicyą są nieznaczne w porównaniu z niemiecko-polskimi, a kulturalne nasze stosunki z polakami nie są dość systematyczne, żeby miały wpływ na politykę. Ale lepiej byłoby wzmocnić stosunki nasze z rusinami w każdym kierunku, na naszą i ich korzyść i w ten sposób powiązać tem ściślej ich dążenia z naszymi. Co dziś nas łączy z nimi, to tylko ucisk, który znosimy my

i oni, my od niemieców, oni od polaków”.

Autor artykułu dziwi się, że stosunki czeskie do rusinów nie są tak bliskie i serdeczne, jak do południowych Słowian. „Zapewne odgrywają znaczną rolę stosunki osobiste, np. wpływ germanofila barona Wasylka i jego grupy” — ale przede wszystkim faktem jest, że czesi mniej dbali o rusinów — a to ze względu na polaków.

„Boimy się dotychczas wyznaczyć swe stanowisko w sporze polsko-ruskim, z obawy, żeby przez to nie wpędzić polaków do reszty w objęcia Niemców. Obawa zbyt wielka, bo ostrożnością taką nie zyskaliśmy nic, tylko straciliśmy na niej. Względem żadnego z narodów słowiańskich nie zawiniłszy tyle, jak względem rusinów. Należy się postarać, żeby kapitał czeski „zarzucił kotwicę” w Galicyi wschodniej, pomiędzy rusinami i zainteresować się kulturą ruską. Czesci muszą odrobić, co na tem polu zaniedbali. W głównych czasopiśmie czeskich nie powinno brakować regularnych informacji o dążeniach narodu ruskiego, o wybitniejszych pracach ruskiego piśmiennictwa, które należałoby tłumaczyć na język czeski, a ruską młodzież akademicką należałoby zaprosić na uniwersytet do Pragi. Dla przyszłości należy się przygotować w ten sposób do zawiązania

spółki z rusinami."

Artykuł ten przedrukował z pochwałami „Slovensky Dennik“, wyrzekając na „cyniczną politykę polaków“, która „będzie jednak miała to dobroczynne następstwo, że inni słowianie zaczną rewidować swe programy i urządzić swój stosunek do Słowiańszczyzny, do państwa i do dynastji w ten sposób, żeby też mogli uprawiać politykę podobnie jak Koło Polskie, wpływową i korzystną“ (a więc również cyniczną?). Z wstąpieniem na tron Franciszka Ferdynanda znacznie się polityka inna i „kwestja polska w Austrii w dzisiejszej swej formie musi ustąpić polityce odpowiadającej nie tylko rozumnym, ale też powszechnym interesom słowiańskim."

Nie należy zapominać, że „Slovensky Dennik“ utrzymuje, jak wiadomo, stosunki z otoczeniem arcyksięcia Franciszka Ferdynanda.

Reforma szkolnictwa.

Ministerjum oświaty wnosi do rozpatrzenia instytucji prawodawczych, jak to już doniosły w krótkości telegramy, projekt rdzennej reformy podlegających jego władzy średnich zakładów naukowych.

Ministerjum wyluszcza podstawy i motywy projektowanej reformy w następujący sposób:

Przystępując do zreformowania systemu wykształcenia średniego, ministerjum określa przede wszystkim te zadania, jakie, jego zdaniem, powinna spełniać szkoła średnia. Średni zakład naukowy powinien dać przede wszystkim całości kształt wiadomości, koniecznych do zajęcia się nauką, rozwijając i ugruntowując siły duchowe młodzieńca.

Zgodnie z taką podstawą zasadniczą nowej szkoły średniej, ministerjum uznaje za bardzo praktyczne i na czasie zjednoczyć przede wszystkim różnorodne dotychczas typy średnich zakładów naukowych o charakterze ogólnokształcącym. Powstanie tych typów spowodowane było dążnością do znalezienia najdoskonalszego typu szkoły średniej.

Obecnie, jak wykazuje ministerjum, szkoły realne, jako odrębny typ szkoły średniej, straciły swoje dawne znaczenie. Średnia szkoła ogólnokształcąca w odróżnieniu od innych szkół, powinna mieć, zdaniem ministerjum, jedno wspólne miano „gimnazjum“, które wskazywałoby na jedność zadań wszystkich średnich zakładów naukowych, w których kurs trwa jednakowo długo. Zgodnie z tem, projektowana jest tablica lekcji szkoły zreformowanej, która ustanawia dla wszyst-

kich gimnazyów ogólny program z religii, języka rosyjskiego, historii, geografii, logiki, matematyki, fizyki, elementarnych wiadomości z przyrody i rysunków.

Do tej ogólnej grupy przedmiotów dołączają: w jednych gimnazyach: języki grecki, łaciński i francuski, w drugich: łaciński, francuski i niemiecki, a w trzecich: francuski i niemiecki, przy czem w gimnazyach trzeciego typu pewna liczba lekcji będzie przeznaczona na chemię, historję naturalną i rysunki, t. j. na przedmioty ogólnokształcące, znajomość których może mieć znaczenie przy dalszem zajęciu nauką; w trzecim typie gimnazyów zamiast przyrody i rysunków może być wprowadzony język angielski lub łaciński.

Wszystkie gimnazja powinny być w stanie dać uczniom dostateczne wykształcenie ogólne na podstawie nauki języka rosyjskiego i języków cudzoziemskich w związku ze studjami nad dziełami literackimi i historycznymi. Uczniowie obznajmą się również dostatecznie i z metodami naukowymi podczas studjów nad matematyką i fizyką, dla których przeznaczono dostateczną liczbę godzin, by przedmioty te można było przejść gruntownie i by one wywarły wpływ na rozwój i wykształcenie umysłu młodzieńca. Poznaniu Rosji poświęcono taką liczbę lekcji, która pozwoli gimnazjom zaznajomić w dostatecznej mierze uczniów z literaturą, historją i geografją Rosji, a nawet z otaczającą ich florą i fauną. Przy projektowanej liczbie lekcji gimnazja np. mogą dać uczniom: 1) z języka rosyjskiego 32 lekcje, 2) z historii 20 lekcji i 3) z geografii dziesięć lekcji.

Mniej więcej w takich granicach projektowane są studia nad innymi przedmiotami, a w szczególności nowych języków.

Projektowana tablica lekcji powinna być obowiązującą dla tych gimnazyów, które będą zakładane kosztem skarbu.

Od instytucji prawodawczych zależeć będzie pozwolenie otwarcia gimnazjum w tej lub innej miejscowości z dwoma lub jednym językiem lub zupełnie bez języków starożytnych. Wybór tej lub innej tablicy i niektóre zmiany w nich dla gimnazyów, utrzymywanych z funduszy miejscowych, mogą być przyznane założycielom gimnazjum za zgodą ministerjum.

Tę samą zasadę projektują stosować i pod względem zarządu wewnętrznego gimnazjum. Tylko pod względem etatów ministerjum powinno żądać, by będący na służbie państwowej i mający prawo do emerytur nauczyciele otrzymywali pensje nie mniejsze od obliczonych w etatach.

Ministerjum zwróciło uwagę na niektóre poszczególne kwestje, dotyczące praw uczniów, koń-

czących gimnazja z zamiarem wstąpienia do wyższych zakładów naukowych.

Gimnazja wszelkiego typu, według projektu ministerjum, powinny dawać kończącym je dostateczne przygotowanie do wstąpienia na uniwersytet i do specjalnego wyższego zakładu naukowego.

Tylko wstąpienie na fakultet filologiczny powinno wymagać choćby jednego języka starożytnego. Specjalne szkoły powinny zachować dla wstępujących egzaminy konkursowe.

Zarazem ministerjum uznało za pożądaną zwrócić uwagę na to, by młodzi ludzie po skończeniu studjów mogli się poświęcić praktycznej działalności pedagogicznej.

Ministerjum uważa też, że można bez szkody dla zdrowia dzieci przyjmować 9-letnie do I-jej klasy, co pozwoli ukończyć gimnazjum w 16 latach.

Ministerjum też zamierza zwrócić baczną uwagę na ćwiczenie fizyczne.

Ze stosunków litewsko-polskich.

Rozbudzony przed kilku laty nacjonalizm litewski musi — jak każdy nacjonalizm — rozwijać także i działalność wojowniczą. Działalność ta, zgodnie z prawami przyrody, zwróciła się w kierunku najmniejszego oporu, a więc — przeciw polakom. Smutno pomyśleć, że polem walk najczęściej staje się kościół. Gdzie księża są polacy, tam z pretensjami do nich występują litwini; gdzie proboszcz lub wikary jest litwinem, tam nierzadko potrzeby parafian polaków są zaniebdywane celem litwinizowania.

Widownią zajęć gorszących była między innymi parafia Janiszki w gub. wileńskiej.

Ażeby tym zajęciom kres położyć, zjechał na miejsce J. E. protonotaryusz apostolski, administrator dyecezyi wileńskiej, ks. kanonik Kazimierz Michalkiewicz.

W kwietniu niedzielę (st. st.), jako na początku Wielkiego Tygodnia, zebrały się w Janiszkach tłumy parafian. Przed samem przybyciem dostojnika kościelnego mieli do wiernych kazania w duchu uspokajającym: ks. kanonik Antoni Czerniawski — po polsku i prof. seminarjum, ks. Klemens Malukiewicz — po litewsku. Niebawem przybył i oczekiwany ks. administrator dyecezyi z miejscowym proboszczem i gronem inteligencji ziemiańskiej; przemówił na cmentarzu również kolejno w obu językach i polecił parafianom rozstać się na dwie strony celem dokonania przeglądu zgromadzonych według narodowości.

Po stronie polskiej okazało się osób parę tysięcy, po litewskiej — 49.

53)

FERDYNAND HIBBERT.

S E N A .

Sceny z życia haitiańskiego.

Przekład Wiktoryi Tippenhauerowej.

(Ciąg dalszy — patrz № 95).

— Nazwisko?
— Pan Gerard Delphi.
— Ach! — syknął Sena. — Czy pan Delphi był także przyjacielem pani?
— Nie wiem.

Nowa dwudziestofrankówka dopomogła pamięci portyera.

— Mogę tylko panu powiedzieć, że bawił z nią przez miesiąc w Enghien. Ale nie pasowali do siebie. Pani lubiła bawić się, a pan Delphi nie podzielał jej gustów. Czasami nie było go widać przez trzy tygodnie, wtedy pani pisała list po liście, wysyłała telegramy po telegramie, wreszcie sama szła go szukać. Przychodził z miną strasznie znużoną!

— To jego zwykły wygląd! — gniewnie mówił Rorotte. — Ma minę zniechęconego, a umie znaleźć najlepsze kąski. Widziałem, widziałem go teraz na okręcie! W każdym razie pan Delphi nie jest dzieckiem!

— O, nie! — bez złośliwości odpowiedział portyer — może mieć przeszło trzydziestkę.

— Mówiąc, że pan Delphi nie jest dzie-

kiem, chciałem powiedzieć, że dobry z niego egzemplarz!

— Ach, to być może!

Rorotte miał ochotę wypytywać dalej, lecz czuł się znużony tym nadmiarem wrażeń, potrzebował spoczynku.

— No, muszę już wracać. Czy mogę pana zapytać o jego nazwisko? — grzecznie zwrócił się Sena do portyera.

— Cantin, do usług pańskich.

— Więc, panie Cantin — podając rękę, mówił Rorotte — żegnam pana i dodaję, że cieszę się bardzo ze zrobionej znajomości.

Portyer, zachwycony, uściśnął podaną dłoń, poczem Rorotte wziął dorożkę i powrócił do hotelu.

II.

Podczas, gdy Sena skonsternowany powrócił z wizyty na Avenue Hoche, Delphi wynajął już pokój na ulicy Medicis, wprost Luxemburga i udał się na kolej odebrać rzeczy, poczem złożył swą kartę w hotelu Terminus dla pani Hengerowej, zatelegrafował do swych dostawców, że jest w Paryżu, podając im adres i wrócił na ulicę Medicis.

W południe wszystko było urządzone, a o pierwszej kazał sobie przynieść śniadanie z sąsiedniej restauracji. Od drugiej do piątej przyjmował wizyty swego kapelusznika, krawca, szewca i dostawcy bielizny; o pół do 6-tej Pascal Larcher, wracając z kursów medycznych, przyszedł go zabrać na spacer po mieście. Larcher był zachwycony skromnym a ładnym urządzeniem przyjaciela.

— Wiesz co, z twoją manią porządku i

dobrego gustu, jesteś typowym burżujem.

— Cóż chcesz, nie lubię pościeli i mebli hotelowych.

— A co robisz na okręcie?

— Podróżuję zawsze z koldrą i prześcieradłami, miednicą, a nawet srebrem stołowem...

— Pyszny jesteś z temi nawykami i paniczka.

— To tylko przyzwyczajenia człowieka, lubiącego porządek.

Larcher wrzucił ramionami i, chodząc po pokoju, dogadywał Gerardowi, co było u niego objawem czułości dla przyjaciela.

Pascal Larcher był murzynem, wysokim, silnym mężczyzną; umysł jego encyklopedyczny przestudyował wszystkie systemy filozoficzne i polityczne, a mimo to pozostał pełnym wiary, t. j. wierzył, iż warto pracować, aby człowiekowi dostarczyć trochę wolności i dobrobytu na tym świecie. Uwielbiał Gerarda, który mu odplacał wzajemnością, obaj uprawiali kult dla prawdy i sprawiedliwości, w którą nie wierzyli.

Gdy mówiono o haitiańczykach w Paryżu, najpierw cytowano tych dwóch przyjaciół. Gdy chciano sobie pozyskać Larchera, mówiono mu o Gerardzie Delphi; gdy chciało zrobić przyjemność Gerardowi, wspomniano przy nim o Pascalu Larcher, który gustował w ironii i rozumowanym sceptycyzmie Gerarda, a Gerard lubił optymizm i uczoną wymowę Pascala.

Oprócz rozumu, łączyło ich jeszcze uczucie. Obaj w jednakowym stopniu odczuwali miłość, litość i wzdargę dla ludzkości.

(d. c. n.)

Wówczas ks. administrator przemówił ponownie, kładąc nacisk na swobodę chwalenia Boga w języku własnym każdego, zgodnie z wyrażeniami co do tego wskazówkami w Piśmie Św., a następnie ustanowił regulamin we względzie kazań polskich i litewskich, oraz śpiewania pieśni w kościele po polsku i po litewsku. Postanowienie to, spisane protokółarnie, powinno zajęciem kres położyć.

SAMORZĄD MIEJSKI.

«Riecz» zamieszcza następujące uwagi o zatwierdzonym już przez radę ministrów projekcie samorządu miejskiego w Królestwie Polskim.

Projekt oparty jest na zasadach ogólnej ustawy samorządu miejskiego w roku 1892 z pewnymi jednak zmianami. Zmiany te po części dotyczą kompetencji samorządu miejskiego.

Projekt znosi system płatnych posad dla radnych w komisjach wykonawczych; natomiast ustanowiono, że radni otrzymują wynagrodzenie za wydatki, jakie ponieśli w sprawach samorządu. Projekt zawiera również szereg artykułów, mających na celu walkę z absenteizmem radnych oraz członków komisji wykonawczych.

Za przykładem ustawy miejskiej, obowiązującej w Petersburgu, godność prezesa rady oddzielono od godności prezydenta.

Urzednicy w organach samorządu otrzymują prawa służby państwowej.

Gubernator zatwierdza nie tylko postanowienia obowiązujące, wydane przez radę miejską, lecz również instrukcje oraz przepisy, wydawane przez zarządy miejskie i organy wykonawcze.

Kobiety otrzymują czynne, lecz nie bierne prawo wyborcze. Cenzus majątkowy kobiety może być przekazywany jej mężowi lub synowi.

Radni obierani będą na lat 4.

Cenzus wyborczy określany bywa na podstawie posiadania nieruchomości lub wysokości opłaconego podatku mieszkaniowego. Ten ostatni jest różny i zależy od ilości mieszkańców miasta.

W miastach z ludnością 10,000 głów liczba radnych wynosić ma 20. Następnie na każde 10 tysięcy ludności dodaje się 5 radnych, lecz liczba ich w jednym mieście nie może przekraczać 100.

Na korzyść miast ustanowiony będzie dochód z dodatku do podatku mieszkaniowego, ze świadczeń przemysłowych, z restauracji i piwiarni, od widowisk oraz od ładunków, przywożonych kolejami.

W projekcie zachowano system kuryalny przy wyborach radnych.

Wszelkie stosunki instytucji miejskich z państwowymi instytucjami i osobami winny odbywać się w języku rosyjskim, w biurowości wewnętrznej pozwolono używać równoległe języków: polskiego i rosyjskiego.

Zygza ki.

Kamienicznicy w dalszym ciągu podnoszą komorne — nie zawsze się to im udaje, ale zawsze są pełni nadziei, że skórka... da się ciągnąć jeszcze.

Nazbieraliśmy wiązanek tych lajdactw, które postaramy się przedstawić.

Adwokatowi X. podnosi gospodarz komorne...

— Zastanów się pan, przecież płacę i tak wysoką cenę... komorne masz pan pewne. Jeżeli mi pan podniesiesz, to będę zmuszony wyprowadzić się.

— Panie mecenasie, radbym panu zrobić wszelkie ustępstwa, ale ja należę do Towarzystwa właścicieli domów, na posiedzeniu którego daliśmy sobie słowo honoru (!?), że wszyscy podniesiemy komorne. Trudno słowa nie dotrzymać...

Jeżeli społeczeństwo nietoleruje szulerni, to tembardziej powinno wystąpić przeciwko wszystkim podobnym instytucjom (norom—chciałem powiedzieć), gdzie tak bajeczne uchwalają wnioski.

Nie chce nam się wierzyć nawet, aby w ten sposób instytucje poważne mogły postępować i chyba tę rozmowę musimy zaliczyć na karb filiterii gospodarza.

Ex-rabin, właściciel kamienicy, miał budę iście łódzką, w której podłogi ugięły się i trzęsły jak galareta, piece tańcowały i dymły jak kominy fabryczne, z sufitu lało się, jak gdybyś używał podziurawionego parasola w dzień ulewny... Klatka schodowa nie różniła się zbytnio od śmietnika.

W tej chałupie mieszkał lokator, który za 9 pokoi bez wygód płacił 1,700 rubli... w dodatku weksłami, które otrzymywał zięć jego w posagu.

Kiedy przyszło odnowić komorne, zażądał 2,000 rubli i zaklinał się na wszystkie dzieci swoje i inne okoliczności, że nie nie ustąpi i «gwoźdźnia nie wbije». Lokator wyprowadził się.

Faktorzy szukali nowej ofiary, ale po dwumiesięcznym poszukiwaniu nie udało się znaleźć...

Dopiero w tych dniach wydzierżawił gospodarz lokal za 1,400 rubli rocznie i zobowiązał się odnowić go zupełnie, co będzie kosztowało około 150 rubli.

Towarzystwo «Harmonia» mieściło się w lokalu przy ul. Południowej № 36 i płaciło za lokal 800 rubli, prócz tego posiadało prawo wynajmowania sali dużej koncertowej za każdorazową opłatą 20 rubli. Obecnie gospodarz zażądał za ten lokal 5,000 rubli.

Pewnie dlatego, że zobowiązał się słowem honoru...

Już cię «Harmonia» nie będzie tyle naiwną, aby zaspokoić apetyt żarłocznego gospodarza.

Jeszcze jeden typ naszego kamienicznika, któremu żona zachorowała.

Okazała się potrzeba wywiezienia chorej do kliniki Solmana, gdzie parę miesięcy miała przeleżeć.

Ponieważ kamienicznik posiadał obszerne mieszkanie, więc pragał, aby lokal mu zarabkował, zostawiwszy żonę w Warszawie, przywiózł dwie emy nocne, którym za drogę pieniądze odnajął większą część własnego lokalu.

W kilka miesięcy żona wyzdrowiała, emy ulecieć musiały do swoich gniazd stałych, ale grono ich adoratorów dobijało się nieustannie do lokalu bogatego kamienicznika i żona musiała staczać nieustanne walki.

Fakt zupełnie stwierdzony.

O takich kamienicznikach rzadko się daje słyszeć nawet w Łodzi!

Maluczko, a doczekamy się jeszcze piękniejszych rzeczy!

LUDWIK SOLSKI.

Od 1 maja począwszy, na scenie teatru naszego gościć będzie niepospolita indywidualność artystyczna w osobie genialnego artysty i długoletniego, zasłużonego kierownika teatru miejskiego imienia Juliusza Słowackiego w Krakowie, Ludwika Solskiego.

Wielki ten artysta, którego Łódź miała możność podziwiać raz jeden tylko w końcu zeszłego sezonu, kiedy to Solski z czystej idei koleżeństwa zupełnie bezinteresownie wystąpił w «Weselu» na rzecz funduszu zapomogowego dla dotkniętych pożarem artystów naszego teatru, stoi dziś obok Kamińskiego i Feldmana na czele nielicznych pionierów szczytnie pojętej w młodszym pokoleniu sztuki aktorskiej.

Krakowianin z urodzenia, po długiej i uciążliwej tułaczce prowincjonalnej, dostaje się narazie Solski za dyrekcji Koźmiana do Krakowa, gdzie krok za krokiem z roku na rok zdobywa sobie stanowisko, uznanie krytyki i publiczności, dając cały szereg kreacji niepospolitych w repertuarze zarówno klasycznym, jak i współczesnym.

Odtąd sława i imię jego brzmi szeroko po całej ziemi polskiej, gdziekolwiek bądź żywe słowo polskie i sztuka dramatyczna znajdują odzew i zainteresowanie.

Wielki talent z Bożej łaski, o niezwykle szerokiej skali, poparty pierwszorzędnymi warunkami zewnętrznymi, mistrzowskie wprost opanowanie techniki aktorskiej, szalona intuicja, niezmordowana praca wieloletnia — oto warunki, składające się na całość niepospolita, genialną nieomal.

Solski aktor-artysta-twórca i Solski reżyser-pedagog-kierownik — rozwinie przed oczyma naszej publiczności całą potęgę głębokiego swego talentu, ukazując się przez szereg dni kolejno w dwóch świetnych swoich rolach: «Wielkim Fryderyku» i «Carze Samozwańcu».

Z prasy rosyjskiej.

Prof. A. Pogodin zamieścił świeżo na szpaltach «Rieczy» artykuł, w którym z powodu uwag znanego hakatysty Cleinowa w «Grenzboten» o «państwie narodowym» porównywa stosunek nacjonalistów rosyjskich do kresów ze stosunkiem Niemców do Polaków w Poznańskiem.

«Nasi (rosyjscy) nacjonałiści — pisze prof. P. — są bez porównania odważniejsi. Nie powstrzymuje ich nic, ponieważ nie mają oni po za sobą żadnych tradycji kulturalnych. Prawa narodowości, jednoś rozwoju kulturalnego, pogarda Europy — wszystko to dla nich jest tylko czczym dźwiękiem. Trudno poprostu zrozumieć, dla kogo korzystna być może cała ta polityka wyłączeń i przyłączeń, która stanowi ciągłą troskę nacjonalistów».

Prof. Pogodinowi idzie w tej chwili o stosunek Rosji względem Finlandyi. Przypomina sobie jednak przy sposobności i kwestję polską:

«W ciągu całego wieku XIX rosyjska polityka zagraniczna musiała jak wiadomo, wciąż natrafiać, jako na stałą przeszkodę w swych wystąpieniach czynnych, na głuche niezadowolenie, jakim ogarnięta była Polska, na tak zwaną «nieprzerwalność powstań» polskich.

Obecnie, nie przestając już na Polsce, z którą nie zdołano się pogodzić, kiedy to trzeba i można było zrobić, chcą u nas wytworzyć sobie takiego samego wroga z Finlandyi. Dopóki prawo państwowe Finlandyi było uznawane i szanowane, nie padał z jej strony na Petersburg nawet cień niebezpieczeństwa. Wytworzyć z mniemanego niebezpieczeństwa niebezpieczeństwo realne, z przyjaciół zrobić sobie wrogów — oto sposoby, używane przez polityków od «przyłączeń».

To samo jednocześnie robi się ze sprawą chełmską. «Nowoje Wremia» umiało podnieść całe morze nienawiści przeciwko Polakom. Eulogiusz, prof. Filewicz, hr. Bobrinskij umieli przekonać — kogo zresztą nie trzeba było nawet przekonywać, że w prowincyi, gdzie na każdego polskiego obywatela lub księdza patrzy dziesiątki oczu dobrowolnych lub płatnych szpiegów, polacy gnębią pomimo to prawosławnych, i ci ostatni skutkiem nieprawdopodobnego ucisku ze strony Polaków masami przechodzą na katolicyzm. Wszelkie te brednie dawniej przechodziły bez echa, już dla tego tylko, że zbyt mało miały w sobie prawdopodobieństwa; teraz jednak, kiedy za szczyt urzędowości państwowej uważane jest szerzenie nienawiści między narodami państwa, rzekomo dla obrony interesów rosyjskich, wszelkie brednie, wszelkie kłamstwa stają się cennym materiałem».

Do tych uwag publicysty rosyjskiego dodajemy od siebie, że u nas, niestety, pomimo tej aż nazbyt wyraźnej sytuacji ogólnopństwowej rozmaici nasi neogodowcy usiłowali długi czas ludzi siebie i społeczeństwo możliwością zmiany tych stosunków, ba nawet próbowali dowodzić, że taka zmiana «gruntowna» jest już faktem dokonany. Dziś zawiesili oni na kolku swą łutnię neosłowiańską. Czy jednak na długo?

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Sławogosta. Jutro Chwałistawa.

ZEBRANIA. Dziś (w lokalu. Nowy Rynek nr. 9) zebranie członków Tow. prawniczego.

— Dziś (w lokalu «Liry», Mikołajewka 11) o godz. 5 po poł., zebranie kwartalne majstrów stolarskich.

— Dziś (w lokalu, Wodna 22) o godz. 6 po poł., ogólne zebranie majstrów kominarskich.

POGADANKA. Dziś (w lokalu Stow. nauczycieli chrześcijan, Konstanyńska nr. 5) pogadanka dyskusyjna na temat «Nerwowość u dzieci». Początek o godzinie pół do 8 wieczorem.

WYSTAWA. Dziś i codziennie (w lokalu, Mikołajewska 40). «Wystawa przyrodnicza». Otwarta od godz. 10 rano do 10 wieczorem.

nie jest zabroniony, poczem lokomotywę puszczono. Na stacji Eloszana powstańcy zatrzymali pociąg Iskibiński i rozbroili 40 żołnierzy oraz lekarza wojskowego. Podróżnych ani poczty nie ruszono, a pociąg przepuszczono. Wczorajsze pociągi przejechały przez wąwóz po dokonaniu ścisłej rewizji.

Zajęcie wąwozu i przygotowywanie się albańczyków do napadu na Ferizowicze, wywołały w głównej kwaterze tureckiej wielkie zaniepokojenie.

W nocy dnia 24 b. m. przybyły z Laplandu do Ferizowicz cztery bataliony z siedmiu bateriami górskimi.

W dniu 25 b. m. przybyły jeszcze cztery bataliony, z których jeden zajął wzgórze, panujące nad Ferizowiczami. Resztę wojska przeznaczono do akcji przeciw wąwózowi kaczanickiemu, którego ovladnięcie jest głównym zadaniem wojska tureckiego. Jednocześnie w Iskibie tworzy się w tym samym celu oddział, złożony z 8 batalionów pod dowództwem Dżawida baszy.

Saloniki, 27 kwietnia (P.) Plan wszystkich oddziałów wojska, które wyszły z Ferizowicz i Iskibu w stronę wąwozu kaczanickiego, zmierza do zajęcia tyłu albańczykom, broniącym przejścia i do odcięcia im odwrotu. Jest to zadanie bardzo ryzykowne i trudne do wykonania wobec liczebności albańczyków, zgromadzonych na wzgórzach Karadagu. Dżawid-basza znajduje się jeszcze w Salonikach.

Saloniki, 27 kwietnia (P.) W Malesyi pojawili się emisariusze powstańców kosowskich, którzy wzywają plemiona albańskie do solidarności w celu obrony dawnych przywilejów. W dniu 19 b. m. odbyła się narada 200 przedstawicieli plemion, na której doszło do skutku porozumienie pomiędzy wrogimi sobie dotychczas plemionami i wybrano komitet do kierowania ruchem powstańczym. Emisariusze odjechali do kazy Gostedarskiej. Wysłano tam dwa bataliony wojska tureckiego.

W dniu 24 b. m. 4.000 albańczyków wyruszyło na Ipek. Zastąpiło im drogę wojsko tureckie, złożone z trzech batalionów z artylerią. Powstała zacięta bitwa.

Kilka tysięcy albańczyków skierowało się do Dyakowy, bronionej przez sześć batalionów.

Pociąg w odległości 266 kilometrów od Iskibu zatrzymali albańczycy i cofnęli go z powrotem.

Szeffket i Turgut pasza z 7-ju batalionami wyruszyli z Ferizowicz i udali się do wąwozu Kaczanickiego. Wysłano tam baterię. Krążą pogłoski, że dzisiaj powstała tam bitwa.

Wziewano pod broń 11-tą salonicką dywizję redyów.

Krążą pogłoski, że albańczycy napadli na konak Mutesaryfa i zabili go.

Teheran, 27 kwietnia (P.) Utworzenie gabinetu napotyka trudności. Samad-Dowle otrzymał dymisyę. Sardar-Asad nalega, aby ministrem skarbu mianować Buszkud-Dowlego, wyznającego program Samad-Dowlego. Buszkud-Dowle, bez wiedzy gabinetu, rozpoczął już rokowania z kapitalistami zagranicznymi o pożyczkę zewnętrzną, ignorując zobowiązania Persji względem Rosji i Anglii. Wyjechał generał Rzewuskij. Przybył dawny konsul angielski w Ispahanie w celu starań o koncesje kopalniane na południu Persji. Podpisano umowę Persji z bankiem o konwencję 7 milionów bieżącego długu skarbu na pożyczkę 7%ową na 15 lat na zastaw komór celnych zatoki perskiej.

Londyn, 27 kwietnia (P.) Dillon zapytał: Czy przedstawiciele dyplomatyczni Anglii i Rosji w Teheranie użyli swojego wpływu, aby ze składu gabinetu perskiego usunięto parę osób i czy wogóle miesza się do sprawy utworzenia gabinetu perskiego, a jeżeli nie, to dlaczego? Przedstawiciel rządu odpowiedział na to pytanie, że przedstawiciele angielscy i rosyjscy w przedstawieniach swoich ograniczyli się tylko do tego, co uważali za potrzebne do obrony interesów swoich krajów.

Biarritz, 27 kwietnia (P.) Król Edward przed odjazdem do Londynu zaprosił na śniadanie rosyjskiego ministra spraw zagranicznych Izwołskiego i miał z nim dłuższą rozmowę. Niedługa wizyta ministra nie miała charakteru urzędowego.

Konstantynopol, 27 kwietnia (P.) Z powodu rocznicy wstąpienia sultana na tron, miasto i okęty przystrojono flagami, oraz ogłoszono czę-

ściową amnestyę dla skazanych za rozruchy. Wieczorem urządzono pochód wojskowy z pochodniami oraz iluminacyę.

Baku, 27 kwietnia (P.) Złoczyńcy, którzy chcieli zabić jadącego powozem fabrykanta Bertmana, zranili go i jego żonę.

Władykankaz, 27 kwietnia (P.) W Alagirze w restauracji Mitroweloga wybuchnęły pyroksylinowe pociski, nie wywoławszy wszakże wypadku z ludźmi. Aresztowano trzech ingusów, podejrzewając ich o rabunek w kasie skarbowej kizlarskiej.

Londyn, 27 kwietnia (P.) W Izbie gmin Wight zadał Greyowi trzy zapytania: 1) Czy Grey zwrócił uwagę na manifest z powodu stosunku Rosji do Finlandyi, podpisany przez osiem wybitnych europejskich powag prawa międzynarodowego? 2) Czy z tej racji może on zainteresować Rosyę? i 3) Czy jakikolwiek traktat międzynarodowy gwarantuje autonomię Finlandyi? Odpowiedź brzmiała, że: manifest znany jest z gazet, Anglia nie należy do żadnych traktatów tego rodzaju, a więc nie ma możliwości ich wyjaśnić, ani z ich tytułów czynić jakiegokolwiek przedstawienia.

Wilno, 27 kwietnia (P.) Otwarto wystawę robót malarskich, wykonywanych według najnowszych zasad techniki europejskiej, pod kierunkiem zaproszonego z Monachium instruktora.

Helsingfors, 27 kwietnia (P.) Według statystyki urzędowej, w wyborach do sejmu uczestniczyło w roku bieżącym 64.9 procent ogólnej liczby mających prawo wyborcze mężczyzn i 55.8 proc.—kobiet. Ogółem głosowało 796,582 osób, czyli 60.1 proc.

Poznań, 27 kwietnia (Wł.) Dziś odbył się w Poznaniu zjazd 40 delegatów komitetów wyborczych w sprawie wyboru Nowickiego.

Przyjęto 24 głosami przeciwko 7 rezolucyę poznańskiego komitetu prowincjonalnego legalizującą wybór Nowickiego. Dziesięciu delegatów nie głosowało.

Zjazd ostatecznie uznając bezpodstawność zarzutów, jakoby Nowicki lekcewał władze wyborcze, potępił jednocześnie wszelką secesyę. Obrady były bardzo gorące.

Archangielsk, 27 kwietnia (Wł.) Wobec silnego wylewu zatoki archangielskiej tutejszemu portowi grozi zatopienie.

Koleje przerwały przyjmowanie ładunków, kierowanych do portu w Archangielsku.

Londyn, 27 kwietnia (Wł.) Wigt interpelował Greya w sprawie samodzielności Finlandyi. Odpowiadał Mac-Kinewood, że Anglia nie brała udziału w traktacie międzynarodowym co do autonomii Finlandyi.

Berlin, 27 kwietnia (Wł.) Prasa niemiecka uderza na alarm z powodu doniesień petersburskiej agencji telegraficznej o tamecznych szykanach, na jakie są narażeni prawosławni robotnicy syryjscy w perskiej prowincyi Urmii i o ohydnych gwałtach, spełnionych na dziewczynach chrześcijańskich. Popłoch budzi ostatnie zdanie depeszy, że wspólnie wkroczenie Anglii i Rosji dla przywrócenia porządku w Urmii jest niuniknione. Dzienniki niemieckie oskarżają Izwołskiego, że zapowiedź tej interwencji uczyniona została z jego wiedzą.

Berlin 27 kwietnia (Wł.) Z obserwatorium sejsmograficznego w Kolonii donoszą o stwierdzeniu nowego trzęsienia ziemi, którego ognisko znajduje się w odległości 8000 kilometrów.

Tabrys, 27 kwietnia (P.) Oddział Efrema w dniu 25 b. m. uroczystie wkroczył do Ardabilu, prowadząc wziętego do niewoli Emira-Aszaira, głośnego z nadużyć podczas pogromu Ardebilu. Inni wodzowie szachsewańscy również bez bitwy upokorzyli się wobec rządu.

Tokio, 27 kwietnia (P.) Baron Minui, kierownik jednego z największych domów bankierskich i handlowych w Japonii, wyjedzie z 10 sekretarzami i tłumaczami przez Rosyę do Anglii. Odwiedzi Moskwę i Petersburg, aby zawiązać stosunki handlowe z Rosyą.

Z ostatniej chwili.

Paryż, 28 kwietnia (Wł.) Wczoraj wieczorem zabalsamowano zwłoki Börnsona i w nocy przeniesiono na dworzec kolejowy, aby je przewieźć do Chrystyanii.

Berlin, 28 kwietnia (Wł.) Według najświeższych doniesień z Aten, król grecki jest ostate-

cznie zdecydowany na abdykacyę, jak tylko zdoła uregulować kwestyę następstwa tronu, gdyż liga wojskowa jest nieprzyjaźnie usposobiona dla obecnego następcy. Głównym zadaniem ludowego zgromadzenia narodowego będzie załatwienie tej kwestyi.

Berlin 28 kwietnia (Wł.) Wczoraj odbyło się tutaj liczne zgromadzenie berlińskich przedsiębiorców budowlanych. Jeden z mówców, radca handlowy Limberg, w dłuższym referacie wykażał, że jeśli przy odnowieniu kończących się w jesieni tego roku kontraktów robotnicy budowlani w Berlinie zażądadą podwyższenia taryf zarobkowych, wówczas Berlin będzie widownią zupełnego zastoju, gdyż przedsiębiorcy choćby chcieli, nie będą mogli zgodzić się na podwyżkę, wobec systematycznego powiększania się liczby pustych mieszkań. Według ostatnich obliczeń Berlin posiada 36 tysięcy niezajętych lokali.

Berlin, 28 kwietnia (Wł.) Narodowo-liberali starają się przez swych mężów zaufania o zawarcie sojuszu z nowoutworzoną partją postępowo-ludową, celem solidarnego postępowania podczas wyborów do parlamentu w przyszłym roku.

Partya ludowa stawia jeden warunek zasadniczy, aby narodowo-liberali nie dali się wciągnąć do bloku konserwatywno-centrowego.

Strasburg, 28 kwietnia (Wł.) Według doniesień pism tutejszych, cesarz Wilhelm zajął sympatyczne stanowisko względem autonomii Alzacji i Lotaryngii. Zaprotestował tylko energicznie przeciw ustanowieniu władzy dynastycznej królewskiej, twierdząc, że on pozostanie władcą Alzacji.

Saloniki, 28 kwietnia (Wł.) Miasto Sped znajduje się w rozpaczliwym położeniu. 10 tysięcy albańczyków zażądało opuszczenia miasta przez władze. Naczelnik miasta zażądał szybko posiłków.

Nadestane

Zarząd Tow. opieki nad biednymi dziećmi w Zgierzu niniejszem składa serdeczne podziękowanie wszystkim tym osobom, które, bądź to przez pracę w komitecie zabawy dnia 24 kwietnia p. t. „Czarna kawa”, bądź to bytnością swoją na niej, przyczyniły się do uświetnienia zabawy, a tem samem do przysporzenia funduszu wyżej wymienionej instytucji.

Racz przyjąć i t. d.

Zarząd.

Numer dzisiejszy składa się z 12-strononic.

Odpowiedzi Redakcyi.

Wielbicielom talentu p. A. Mielewskiego. Listów w sprawie ustąpienia ze sceny Łódzkiej p. Mielewskiego, ze względu na ich ilość, drukować nie możemy, ani też pośredniczyć w tej sprawie. Najlepiej będzie, jeżeli Szan. panie i panowie zwrócicie się ze swojami listami wprost do dyrekcji teatru polskiego.

Ceny biletów podwyższać, a tembardziej zdawać nie można; pożądaną bowiem byłoby rzeczą, gdyby je można obniżyć i udostępnić tym sposobem teatr dla szerokiej z niezamożnych sfer.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacyi centralnej K. E. E.

Data.	Barometr sprowadzony do 0° st.	Termometr w st. C.	Wilgotność w %.	Kierunek i siła wiatru	Uwagi
27/IV 1 pp.	742.1	+ 8.4	73	Pn Z 3	Z dnia 27/IV Temperatura max. +11.4° C. min. +5.0° C. Opada 0.0
27/IV 9 w.	743.1	+ 8.1	72	Pn Z 3	
28/IV 7 r.	745.2	+ 3.8	87	Pn Z 3	

Dla starszych:

1) „Kocham i cierpię“ antologia poetów polskich; cena księgarska rb. 1.00, dla prenumeratorów «Rozwoju» 55 kop.

2) „Do kławyj nocy...“ powieść, osnuta na tle ostatniej rewolucyi serbskiej, w 5-u tomach z ilustracyami 2.50 kop., dla prenumeratorów «Rozwoju» 1.25 kop.

Z WARSZAWY.

* Szkoła pomologiczna.

W d. 9 maja, jak donosi «Swob. słowo» mają być rozpoczęte wykłady w szkole pomologicznej, do których wszakże będą dopuszczeni tylko uczniowie I i II klasy, III ej zaś — nie.

Wszystkich zamiejscowych uczniów III klasy zmuszono wyjechać z Warszawy w ciągu 24 godzin.

W celu zapobieżenia możliwym nieporozumieniom, przy ogrodzie zawsze znajduje się policyant.

* Wystawa wyrobów pracy kobiet w salo-
nach Stowarzyszenia cyklistów na Dynasach, będzie otwarta d. 21 maja o godz. 4 po południu. Tegoż dnia o godz. 10 rano, w kościele św. Krzyża odbędzie się nabożeństwo na intencję powożenia wystawy.

Prezesową honorową wystawy jest hr. Mar-
ta Krasieńska, a wiceprzewodniczącą — p. Marya Małkowska.

Wystawa obejmuje następujące działy: 1) Ma-
larstwo. Sztuka czysta i stosowana, gobeliny, rzeźby, fotografie, wzory, karty pocztowe. 2) Krawieczyna. Suknie, okrycia, krawaty męskie. 3) Bielizna. Gorsety, kapelusze, halki. 4) Haft. Biały, kolorowy, dzętem, roboty ręczne. 5) Jedwabnictwo. 6) Słójd. 7) Wyroby pończosznicze. 8) Tkactwo. Kilimki, wełniaki, płótno. 9) Introligatorstwo. 10) Galanteria. Zdobnictwo, kwiaty sztuczne. 11) Koronkarstwo. Roboty szydełkowe, wycinanki, wyszywki, guzikarstwo. 12) Stenografia. 13) Przepisywanie na maszynach. 14) Gospodarstwo domowe. Konserwy, marynaty, konfitury, wina, nalewki owocowe, soki, wędliny, paszety, miody, grzyby, ciasta, przyrządzanie potraw.

Wystawa otwarta będzie codziennie od g. 11
zrana do 10 wieczorem. Bilet wejścia na wysta-
wę dla dorosłych 25 kop., dla młodzieży 15 kop.,
dla zbiorowych wycieczek najmniejsza ilość bile-
tów 50 sztuk po 5 rubli. Sądowi konkursowemu,
składającemu się z osób kompetentnych i znanych
z pracy na polu społecznym, przysługuje prawo
przyznania dyplomów na nagrody, jako to: me-
dale złote, srebrne, brązowe, listy pochwalne i
nagrody pieniężne.

Lista osób, należących do komitetu gospo-
darczego i sądu konkursowego, ogłoszoną zosta-
nie w pismach i w katalogu wystawy.

Dla osób, mieszkających poza obrębem War-
szawy, urządzony jest w lokalu kasy pokój do
przechowywania wyrobów, przeznaczonych na wy-
stawę.

Na wystawie mogą być dawane krótkie obja-
śnienia co do sposobu wykonywania wyrobów.
W działach pisania na maszynach i steno-

W sobotę dnia 30 kwietnia o g. 9 i pół rano, jako w dzień imienia odprawione zostanie w ko-
ściele św. Stanisława Kostki nabożeństwo żałobne za spokój duszy nieodżałowanej naszej żony i matki
ś. † p.

Katarzyny z Kasińskich Prümm

na które zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych zmarłej, w smutku pozostali
1257 **MĄŻ I DZIECI.**

grafii, ogłoszony będzie konkurs z nagrodami zło-
temi i srebrnemi.

Biuro wystawy w kancelaryi Kasy kobiet pra-
cujących, Nowy Świat № 37, czynne codziennie
od godz. 11 zrana do 2 po południu. Deklaracje
przymowano od 10 października 1909, do 1-go
marca 1910 r. Okazy przyjmuje się od 1 marca
do 30 kwietnia 1910 r.

Adres dla korespondencji — Warszawa, No-
wy Świat 37, Kasa kobiet pracujących.

Do odbierania przesyłek pocztowych: Marya
Małkowska, wiceprzewodnicząca Wystawy wyro-
bów pracy kobiet, Nowy Świat 37.

Rozkład pociągów.

Zimowy od dnia 28-go października.

Kolej Fabryczno-Lódzka.

Odejdą z Łodzi: a) 12.30, b) 7.00, i 8.20, c) 11.25,
d) 2.15, e) 3.15, f) 6.10, g) 8.10.

Przychodzą do Łodzi: h) 4.39, p) 7.05, j) 9.35, k) 10.15.
l) 4.24, m) 5.25, n) 8.31, o) 11.00.

Kolej Warszawsko-Kaliska.

Odejdą do Kalisza: o godz. 7.55, 12.20, 5.26, 6.26,
do Warszawy: o godzinie 10.52, 12.11, 5.40.

Przychodzą z Kalisza: o godzinie 10.44, 11.57, 5.25,
9.35; z Warszawy o g. 12.10, 5.11, 6.28.

UWAGI. Godziny, wydrukowane tłustym drukiem
oznaczają czas od godz. 6 wieczorem do 6 rano.

Kolej obwodowa.

Odejdzie ze stacyi Łódź-kaliska do Słotwin o godz.
6.20, ze Słotwin do st. Łódź-kaliska przychodzi 6.55.
Odejdzie ze st. Łódź-kaliska do Koluszek 10.05, przych.
z Koluszek do st. Łódź-kaliska o godz. 7.36.

Pociągi oznaczone literami: e), j), n), p), g), l) zatrzy-
mują się na wszystkich przystankach. Pociągi oznaczo-
ne literami: h), b), zatrzymują się tylko w Andrzejowie

Pociągi oznaczone literami: b), f), h), o), bezposred-
nej komunikacji Warszawa—Łódź.

W pociągach oznaczonych literami: b), c), f), m)
j), n), kursują wagony pocztowe.

Towarzystwo Przeciwzembracze

prosi o zbieranie odpadków.

Biuro, Cegielniana 72.

92

Wszystkim tym, którzy raczyli przyjąć
udział w oddaniu ostatniej posługi drogim
nam zwłokom najukochańszej żony i ma-
tki Leokady z Dziubińskich Tomaszewskiej
a w szczególności księżom Małczyńskiemu
Malinowskiemu składa serdeczne podzięko-
wanie.

RODZINA.

Dla młodzieży i starszych:

1) Adam Mickiewicz — „Pan Tadeusz”
wydanie ozdobne z ilustracjami St. Masłowskie-
go; cena w oprawie 2.50 kop., dla prenumerato-
rów „Rozwoju” tylko 1.25 kop.

2) Feliks Koneczny — „Dzieje Polski”
2 tomy, z 80-ma rysunkami i dużą mapą Polski;
cena w oprawie rb. 2.00, broszurowane 1.50 kop.
dla prenumeratorów — w oprawie 1.30 kop.
broszurowane rb. 1.00.

3) „Wilanów” — opis pamiątek po królu
Sobieskim; cena w oprawie 75 kop.

Specyalne lekcye muzyki dla młodzieży

(fortepian, skrzypce, wiolonczela, teoria)
udziela dyrektor Tow. Spiew. „Arfa”

prof. **Tadeusz Joteyko.**

Ul. Nawrot № 23, zastać od 7—8 wiecz. 963

Piotrkowska № 192 (dawniej № 200) LECZNICA ZĘBÓW

M. Riesnik-Epstein.

Plombowanie i wyjęcie zębów **bez bólu. Spe-
cyalne laboratorium** zębów sztucznych
i złotych koron.

Reparacye i przeróbki sztucz. zębów **napoczekaniu.**
Ceny bardzo przystępne. 2596

Teatr Polski

Cegielniana 63.

Ceny miejsc zwyczajne.

Początek punktualnie o godz. 8^{1/4} wiecz. Bilety wcześniej nabywać można w „Promieniu”, Piotrkowska 81. 1260

BENEFIS Aleksandra Ejme'go

W poniedziałek, dnia 9-go maja r. b. dane będą:

Parodye Miłości

Romantyczny wybawca

Piosnki Tyrolskie

obraz z życia studenckiego
w 1 akcie B. Gorczyńskiego.

komedya w 1 akcie
St. Dobrzańskiego.

opretka w 1 akcie
przełł. C. Danilewskiego.

ŚWIATLOLECZNICZY I ROENTGENOWSKI GABINET

D^{ra} S. KANTORA

Specyalność: Choroby skórne, włosów, weneryczne i moczopłciowe.

Krótką № 4.

Leczenie promieniami Roentgena, światłem Finsena i kwarcowem
(choroby skóry i wypadanie włosów), prądami wysokiego napięcia (świerzba,
hemoroidy). — Elektroliza (radikalne usuwanie szpecących włosów). — Masaż
wibracyjny i pneumatyczny podług prof. Zabłudowskiego (niemoc płciowa). —
Kaustyka (usuwanie brodawek). — Endo- i cystoskopia (oświetlanie organów
moczopłciowych). — Elektryczne świetlne kąpiele i gorące powietrze.

Godziny przyjęcia: 8—2 rano i 5—9 pp. Dla pań osobna poczekalnia.

Instytut fizykalnych metod leczenia D-ra A. STEINBERGA

Benedykta № 3. — — — — — Benedykta № 3.
Gabinet Roentgenowski i światło-leczniczy.
Ortopedya. Gimnastyka lecznicza.

Skrzywienia kręgosłupa, choroby stawów, kości i mięśni.
Masaż ręczny i wibracyjny. Pracownia przyrządów ortope-
dycznych. Stosowanie promieni Roentgena w celach dya-
gnostycznych i leczniczych. Choroby skórne. Lecze-
nie prądami wysokiego napięcia (Arsonalizacja), kąpielami
świetlnymi i w gorącym powietrzu. Elektryzacja. Cho-
roby nerwowe (niemoc płciowa). Elektroliza — usu-
wanie włosów z twarzy. 137r

Pensyonat dla starszych dzieci i pierwsza Szkoła fre-
blowska na wsi, letnia i zimowa, w Celinówce
pod zgierzem. Kursa dla Freblanek

Celiny Daleszyńskiej

Zapisy od 1 marca w Zakładzie freblowskim, Łódź, Widzewska 24,
codziennie do 5-jej pop. 984—8—4

Zaś z na prze. Dr. I Frenkla
w Chylicach (obok Kon-
stancji). Kolejka wilanowska

Sanatorium dla dzieci

otwarte zostało 15 kwietnia. Prospekty
o 8 kwietnia w aptekach. Bliższe wiadomości: w Chylicach, D-rowsa
H. Frenkiel; w Łodzi, Dr. Fryde, Zachodnia 62. 938—10—4

Paniątka z inteligentnej rodzi-
ny, polka, poszukuje zajęcia
w sklepie, lub na przychodnią
honę do dziecka, Radwańska № 9
m. 27. 2476—1

Nowy Wielki Sukces Mechaniki:

Napęd luźnymi pasami.

Impregnacja pasów i lin metodą amerykańską nie jest eksperymentem ani próbą, lecz posiada za sobą przeszło dwudziestoletnią praktykę i tradycję. Tylko u nas i na kontynencie Europy jest ona jeszcze nowością.

Przeważna ilość pasów transmisyjnych w różnych naszych zakładach przemysłowych wcale nie jest konserwowana, a pasy bardzo szybko stosunkowo stają się niezdatne do użytku i muszą być zastępowane nowymi. Jeżeli się wogóle coś u nas stosuje do pasów, to są to najczęściej różne „Adhesionsfette“, złożone z wosku, łożu i mniejszej lub większej domieszki kałafonii. Rzadziej tran i olej rycynowy, lecz i te, chociaż mniej szkodliwe, dobrych rezultatów nie dają. Jako uniwersalne remedium na poślizg pasa tradycyjnie i powszechnie od najdawniejszych czasów jest stosowana kałafonia, pomimo powszechnej również świadomości, że jest ona wysoce szkodliwa dla trwałości i elastyczności pasów.

Amerykańska impregnacja pasów i lin transmisyjnych stanowi punkt zwrotny w technice transmisyi,

konserwuje nowe i stare pasy, przywraca skórze żywotność, straconą podczas garbowania i umożliwia napęd transmisyi luźnymi pasami, usuwając w zupełności ślizganie się pasów nawet przy całkowitem obciążeniu.

Włókna pasów impregnowanych preparatami amerykańskimi zachowują naturalną swą wilgoć i elastyczność, pas stale pozostaje miękim, giętkim, przylega więc dokładnie do obwodu koła, wypełnia w zupełności wszelkie nierówności powierzchni zetknięcia, tworząc tym sposobem pewien stopień próżni między swą powierzchnią i obwodem koła, skutkiem czego ciśnienie atmosfery ze znaczną siłą przyciska go do tego ostatniego, zabezpieczając go od poślizgu.

Korzyści, osiągnięte z impregnowania pasów,

stwierdzone są na miejscu rocznie stosowaniem powyższej metody w zakładach fabrycznych w Łodzi, Warszawie i całym Królestwie Polskim, między innymi: w Tow. Akc. KAROL SCHEIBLER, Tow. Akc. L. GROHMANN, Tow. Akc. JUL. HEINZEL i innych.

Wyłączny reprezentant w Łodzi:

BRONISŁAW PAWŁOWICZ, Inż.-Technolog, Mikołajewska 27
TELEFONU № 1351. 1165 8 - 1

OGŁOSZENIE.

Zarząd drogi żelaznej Fabryczno-Łódzkiej

podaje do wiadomości, iż z dniem 1-go maja 1910 roku wprowadzony zostaje następujący rozkład pociągów:
Czas warszawski.

z Łodzi Fabr. do Kolaszek			z Kolaszek do Łodzi Fabr.		
№ № pociąg.	Odechodzą	Przychodzą	№ № pociąg.	Odechodzą	Przychodzą
2	12-30	1-32	1	3-27	4-30
32	6-50	7-30	3	6-10	7-20
22	7-15	8-05	21	7-28	8-35
10	8-20	9-35	5	8-30	9-35
4	11-25	12-28	31	9-32	10-15
38	2-15	2-53	7	3-17	4-24
6	3-15	4-19	35	4-45	5-25
24	5-00	6-04	23	5-10	6-20
34	6-10	6-50	9	7-25	8-31
26	6-50	7-54	25	8-50	10-00
8	8-10	9-14	33	10-17	11-00
z Łodzi Kaliskiej do Kolaszek			z Kolaszek do Łodzi Kaliskiej		
42	10-51	12-28	41	6-10	7-46
z Łodzi Kaliskiej do Słotwin			ze Słotwin do Łodzi Kaliskiej		
54	6-20	7-52	53	5-10	6-55

- 1) Godziny w czarnych obwódkach oznaczają czas od 6 wiecz. do 5.59 rano
- 2) Z drogą żelazną Warszawsko-Wiedeńską łączą się pociągi №№ 2, 32, 4, 36, 6, 34, 8, 1, 3, 5, 31, 7, 35, 9, 33, 41 i 42; z drogami Nadwiślańskimi №№ 2, 32, 6, 34, 3, 5, 7, 9, 53 i 54; z linią Kaliską №№ 42 i 41.
- 3) W bezpośredniej komunikacji pomiędzy Łodzią F. i Warszawą kursują pociągi №№ 31, 32, 33 i 34 i jeden wagon I/II klasy w poc. № 1; pomiędzy Łodzią Kaliską i Tomaszowem №№ 53 i 54.
- 4) We wszystkich pociągach znajdują się wagony I, II i III kl.
- 5) Wagony poczt. kursują w pociągach №№ 4, 5, 9, 32, 34 i 35.
- 6) Normalna liczba pasażerskich miejsc: a) w pociągach №№ 31, 32, 33 i 34: I kl. 18, II kl. 68, III kl. 180; b) w pociągach №№ 35 i 36: I kl. 6, II kl. 20, III kl. 120; c) w pociągu № 1: I kl. 12, II kl. 40, III kl. 80; d) w pociągach №№ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9: I kl. 12, II kl. 40, III kl. 200; e) w pociągach №№ 41 i 42: I kl. 6, II kl. 20, III kl. 40 i f) w pociągach №№ 53 i 54: I kl. 8, II kl. 24, III kl. 40
- 7) Pociągi №№ 21, 22, 23, 24, 25 i 26 będą w ruchu codziennie od 7/20 maja do 6/19 września 1224-3-7

Panna

ukończywszy kursy handlowe ze znajomością buchalteryi, poszukuje zajęcia. Wiadomość w administracji „Rozwoju“ 061 14 11

Administracja „Rozwoju“ przyjmuje ofiary na budowę kościoła 5-go Stanisława Kostki. 623-pr

W mieście Słupcy gub. kaliskiej, potrzebny jest nauczyciel ze świadectwem domowego nauczyciela do prowadzenia od sierpnia pod swem nazwiskiem istniejącej szkoły. Referencje przyjmuje Inżynier Młodkowski lub Rejent Chrempieński. 1221-3-2

Potrzebny

uzdolniony parcelator do rozparcelowania kilku folwarków. Wiadomość: ul. Wólczańska № 139 m. 9. 1219-6-2

Student Petersburskiej Politechniki udziela korepetycji i przygotowuje do wszystkich klas średnich zakładów naukowych. Specjalność: matematyka, fizyka, rosyjski, ćwiczenia, historia i łacina, ul. Andrzejka 97 m 12. 1259 3 1 T. Aleksandrow.

Pracownia damskich sukien i kostyumów „STANISŁAWY“ Przejazd № 48, II p., m. 11 60-3

Wiosna 1910.

- Uczniowskie garniturki z trwałego sukna Rb. 4.75
- Spodnie uczniowskie z trwałego sukna Rb. 1.75
- Peleryny czarne i marengo Rb. 6.50
- Garniturki dzieciinne z mocnego szewiotu Rb. 2.75
- Palta dzieciinne z granat. szewiotu Rb. 5.-

SCHMECHEL i ROSNER

Łódź, Piotrkowska 100. 1224

TYLKO Z TYMANIOŁEM
STRZEDZ SIĘ PODRABIAN
SPRZEDAŻ W HANDLACH WIN

1217-60-1

„KREM“

100 szt. 60 kop., 25 szt. 15 kop., 10 szt. 6 kop., 5 szt. 3 kop.

Wyborne nowo wypuszczone papierosy poleca fabryka

A. N. SZAPOSZNIKOWA
W PETERSBURGU.

Dostać można we wszystkich składach i dystrybucjach tabacznym.

1226-5-1

BILANSE

zakładanie i prowadzenie ksiąg handlowych na godziny skutecznie rutynowany buchalter poważnej instytucji. — Oferty sub „Rutyna“ przyjmuje administracja „Rozwoju“ 96

Rachunek zysków i strat Łódzkiego Towarzystwa Wzajemnego Kredytu za rok 1909.

DEBET.	Ruble		Ruble		Ruble		KREDYT.		Ruble		Ruble		Ruble						
		kop.		kop.		kop.		kop.		kop.		kop.		kop.					
Koszty handlowe:																			
a) Wynagr. dla czł. Kom. wyborczego	3.140	—					Procenty: — pobrano:												
b) Wynagr. dla czł. Komisji rewizyjnej	450	—					od dyskonta	421.325	95										
c) Pensye dla pracujących w T-wie	52.300	86					" r-ku korespond. „Nostro“	12.430	34										
d) Książki, druki i materiały piśmienne	5.105	86					" " " „Loro“	2.981	85										
e) Portorya	1.816	58					" " papier. publicz. własnych	7.013	80										
f) Koszty sądowe i stemple	1.196	55					" " bież. w Inst. prywatn.	15.118	54										
g) Gazety, publikacje i ogłoszenia	2.148	93					" r-ków specjaln. członk. Tow.	12.940	34										
h) Rozjazdy	879	73					" r-ku pożyczek pod zastaw	112	45										
i) Wynajem i utrzymanie lokalu	6.330	46					" " zaliczeń rozmaitych	4.238	40	476.161	67								
j) Specjalna ochrona skarbcza	1.155	66					zapłacono:												
k) Herbata, cukier etc.	740	77					od redyskonta	57.478	84										
l) Opał i światło	2.335	36					" rachunków specjalnych T-wa	10.746	90										
m) Podatki skarbowe i miejskie	4.759	30					" lokacyi terminowych	74.917	57										
n) Różne wydatki	2.557	65	84.917	71			" r-ków przekazowych	145.038	94										
Państwowy podatek przem.: pod. % z zysku			20.169	61			" funduszu rezerw. członków	4.413	04										
Koszty urządzenia: odpisano na amortyz.			986	37			" fund. kasy przez. prac. w Tow.	1.436	87			294.032	16	182.129 51					
Weksle protestowane: odpisano protestowa- nych niewykupionych			22.733	06	128.756	75	Prowizya: — pobrano												
Z pozostałości (245.846.11—128.756.75) rb. 117.089.36 wydzielono na mocy § 69 Ustawy i uchały Ogólnego Zebrania z d. 31 marca 1909 roku:							od dyskonta	6.446	10										
a) na rzecz Kapitału zapasowego: 10%			11.708	94			" r-ków specjaln. członk T-wa	487	22										
b) " " Kasy przezorn. prac. w Tow. 5% z pensyi za r. 1909			2.365	06			" r-ku korespondentów „Loro“	2.480	11										
c) " " Rady 5% z czystego zysku (rb. 117.089.36) ponad 71 pół pr. dywid. (r. 46.518.75)			3.528	53			" inkasa	10.201	19										
d) " " Zarządu 26% z sumy rb. 70.570.61			18.348	36			" transfertów	1.643	57										
e) " " Urzęd. 14% z sumy rb. 70.570.61			9.879	89	45.830	78	" przechowania depozytów	17	40	61.275	59								
Czysty zysk za 1909 rok podzielony został w sposób następujący:							zapłacono												
a) na cele dobroczynne			1.481	51			od redyskonta	3.884	52										
b) " 4% dla członk. niekorzyst. z dywid.			1.549	57			" rachunków koresp. „Nostro“	8.797	67	12.682	19	48.593	40						
c) " 7% dywidendy do wypłacenia			43.417	50			Korespondenci „Nostro“: zysk na operacjach zagranicznych						2.996	46					
d) " Fundusz rezerwowy członków:							Skup papierów publ. wylosow. i ku- ponów: zysk na %							35	41				
1) 2% dywidendy dodatkowej	12.405	—					Banknoty i monety zagraniczne, zysk na kursie								169	70			
2) 2,4% premium operacyjnego od rb. 516.829.—	12.405	—	24.810	—	71.258	58	Papiery publ. własne: zysk na kursie Zwrot sum odpisanych na straty: za- inkasowano								4.718	69			
					245.846	11	Sumy przechodnie: zysk na asekura- cyi premiówek									6.726	77		
																	476	17	
																		245.846	11

Bilans Łódzkiego Towarzystwa Wzajemnego Kredytu na 1 stycznia 1910 r.

1233-1

Aktywa.	Ruble		Ruble		Passywa.		Ruble		Ruble				
		kop.		kop.		kop.		kop.		kop.			
I. Kasa:					XVI. Kapitał obrotowy: 10% wnioski 1540 członków z odpowiedzialnością na rub. 7.000.000			700.000	—				
a) gotowizna w walucie krajowej	165.927	76			XVII. Kapitał zapasowy			96.696	91				
b) banknoty i monety zagraniczne	2.646	61	168.574	37	XVIII. Kapitały specjalne:								
II. Rachunki bieżące:					a) fundusz rezerwowy członków	88.260	71						
a) w Banku Państwa	11.839	27			b) kasa przezorn. i pom. prac. w T-wie	27.975	86	116.236	57				
b) w Banku Centraln. Tow. Wzaj. Kr.	50.873	21			XIX. Wkłady:								
c) w instytucjach kredyt. prywatnych	400.772	25	463.484	73	a) terminowe od członków T-wa	364.275	—						
III. 10% wniosek czł. w Banku Centralnym Tow. Wzajemnego Kredytu				500	b) " " osób postronnych	1.326.866	91						
IV. Papiery publiczne:					c) na rach. przekaz. od członk. T-wa	2.009.364	48						
a) kapitału zapasowego	78.867	77			d) " " osób postron.	1.273.397	82	4.973.904	21				
b) własne (funduszy obrotowych)	290.014	38			XX. Redyskonto skupionych weksli:								
c) kasy przezorn. i pom. prac. w T-wie	840	25			a) w Banku Państwa	386.749	89						
d) otrzymane w komis	23.582	—	393.304	40	b) w Instytucjach prywatnych	715.471	68	1.102.221	57				
V. Skup weksli, opatrzonych najmniej 2-ma podpisami:					XXI. Rachunki specjalne T-wa zabezpiecz.:								
a) weksle w portfelu	4.156.845	20			1) weksłami: a) w Banku Państwa	49	—						
b) weksle u korespondentów	1.017.237	21			b) w Instyt. prywatnych	402.737	64						
c) weksle w redyskonce	1.102.221	57	6.276.303	98	2) papier. publ.—a) w Instytuc. pryw.	115	08	402.901	72				
VI. Weksle protestowane					X. Korespondenci:								
VII. Skup papier. publ. wylos. i kuponów				3.357	a) Conto Loro	534.876	13						
IX. R-ki specjalne członków, zabezpiecz.:					b) Conto Nostro	99.484	49	634.360	62				
a) papierami publicznymi	147.487	76			XXII. Procenty niepodniesione od wkładów					36.975	66		
b) weksłami	158.671	41	306.159	17	XXIII. Wnioski członk., podleg. wydaniu					3.027	79		
X. Korespondenci:					XXIV. Dywidenda i % niepodn. od wniosków członkowskich i funduszu rezerw.					14.751	10		
a) Conto Loro	259.485	95			XXV. Podatki państwowe					6.115	20		
b) Conto Nostro	345.777	75	605.263	70	XXVI. Sumy przechodnie:								
XI. Koszta urządzenia				4.789	a) dyspozycje na T-wo do zahonorow.	27.995	33						
XII. Koszta zwrotne				15.032	b) wierzyciele za wpływy komisowe	12.158	72						
XIII. Koszta handlowe				—	c) różne sumy niepodniesione	74.365	24	114.519	29				
XIV. Zaliczenia na dokumenty, przyjęte do realizacji				101.899	XXVII. Procenty, przypad. na rok następny					71.700	30		
					XXVIII. Zysk za rok 1909					71.258	58		
												8.338.669	52

Prezes Zarządu: **Albert Jarociński.****Juliusz Bielszowski.**Kontroler: **B. M. Perelstein.** Członkowie Zarządu: **Paweł Hertz.**Buchalter: **M. Tempelhof.****Maks Wilczyński.**

XXIX. Weksli do inkasa . . . . . Rb. 434.363.38

XXX. Depoz. do przechowania, 211.800.—

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145.
Ogólnie znana lecznica chorób zębów
 lekarza d-ty H. Pruss.

4270

Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu.
 Specjalne laboratorium techniczne do wprawiania sztucznych zębów.
 Specjalność: plomby porcelanowe, plomby złote, złote korony, złote mosty (sztuczne zęby bez podniebienia).
 Reperacje i przeróbki sztucznych zębów **NA POCZEKANIU**.
 Gabinet prywatny lekarza d-ty H. Pruss znajduje się przy lecznicy.
Uwaga!! Ceny bardzo niskie! Uwaga!!

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych
 Gabinet Roentgenowski i Światło-leczniczy
 D-rów L. Falka, Z. Golca, St. Jelnickiego
 WÓLCZANSKA № 36.

Ogólne i pojedyncze pokoje dla chorych od 2 do 5 rb.; ambulatoryum dla niezamożnych —
 płaca za poradę 60 kop.
 Leczenie promieniami Roentgena, lampą Finsena i Kromayera. Prądy o wysokim napięciu (Arsonwalizacja). Elektroliza, masaż wibracyjny i leczenie gorącym powietrzem. Kąpiele elektryczne i sinusoidalne. Badanie krwi na syfilis i badanie mamek z wydawaniem świadectw.
 Godziny przyjęć od 8-9 r., od 11-14 pp. i od 7-8; w niedziele i święta od 8-10 rano i od 12^{1/2} do 1^{1/2}, po południu 2145r

Centralna klinika
chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej № 86, tel. 14-79.
 Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. **Konsultacja bezpłatnie. Wyrwanie zęba 15 kop. Plomba 35 kop. Sztuczny ząb 65 kop. Przeróbka i reparacje sztucznych zębów 50 kop.** Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu sztucznych zębów. — Przyjmują tylko skończeni lekarze dentyści. 526d39

Choroby weneryczne, skórne i moczopłciowe
Dr. Stanisław Piakarski
 PIOTRKOWSKA № 115
 Przyjmuje: od 9 — 10 rano i od 5 — 8 wiecz., kobiety od 4 — 5. 1331-r

Dr. Jan Pieniążek
 sp. ch. nosa, gardła i uszu
 przeprowadził się na ulicę Piotrkowską 120.
 Przyjm. od 11 do 12 w poł., i od 5 do 6^{1/2} wiecz., w niedziele i święta od 9^{1/2}—11 rano. 1360d

Dr. Rosenblatt
 Choroby uszu, gardła i nosa
 Piotrkowska 35.
 Przyjmuje od 10-11 r. i 5-7 pp. w niedziele od 2-4 r. 241r

Dr. H. Szumacher
 choroby weneryczne i skórne
 Nawrot 2
 przyjmuje od 8-10^{1/2}, i od 6-8. Po poł., panie od 5-6. W niedziele i święta od 8-1 r. 637r

Dr. B. DONCHIN
 Specjalista chorób oczu
 osiadł w Łodzi ul. Zielona № 11.
 Godz. prz. 10-12 i 5-7 po poł. 438-r

Dr. S. Gerszuni
 powrócił.
 Choroby dzieci i wewnętrzne.
 Godz. przyjęć: od 5-7 pp. PIOTRKOWSKA 121. 937-13

Dr. J. ABRUTIN
 KROTKA 9.
 Specjalność chorób wenerycznych, skórnych i moczopłciowych. Przyjmuje: 8^{1/2}—11 i od 6-8 po poł.; panie 5-6 po poł., w niedziele 10-1 w poł. 237

Dr. FRANCISZEK KOZIOLKIEWICZ
 (senior) starszy
 Piotrkowska 103
 Choroby wewnętrzne, dzieci i kobiece. Przyjmuje od 8-11 r. od 2^{1/2}—4 pp. i od 7^{1/2}—9 w. 1426r

Dr. Jan Cadarski
 b. asyst. klin. uniw. warsz.
Akuszerya, choroby chirurgiczne i kobiece
 przyjmuje do 10 r. 4-6 po poł. Ul. Cegielniana 9 m. 4. 907

Dr. Zofja Garlicka
 mieszka obecnie Nawrot 1 (Piotrkowska 126) Telefon 10.14.
 Chor. kobiece, Akuszerya 9-10 rano. 4-6 po poł. 1997r

Dr. E. Sonnenberg
 Choroby skóry, dróg moczowych i weneryczne
 CEGIELNIANA 14.
 Od g. 11-1 i 4-7^{1/2} w. 76r

Dr. Ark. Goldenberg
 ul. Nawrot № 38
 róg Widzewskiej. Przyjmuje codziennie do 10 rano i od 4 do 7 po poł. — CHOROBY WEWN., DZIECIENNE I KOBIECE. 1812r

Dr. I. Silberstrom
 Ul. Promenada 13 róg Benedykta
Choroby weneryczne (syphilis) i moczopłciowe, skóry i włosów. Radykalne usuwanie zbytecznych włosów.
 Przyjmuje: 8-11 i 4^{1/2}—8 w. Panie: 4^{1/2}—5^{1/2} po poł. W niedziele: do 2-ej po poł. 241r

Specjalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych i dróg moczowych
 Przyjmuje codziennie od 8 — 1 w południe i od 4 — 8 wieczorem; w niedziele i święta od 9 — 2 w poł. 149r
 Dla pań osobna poczekalnia.

Dr. B. Rejt,
 ulica Średnia № 5.

Specjalista chorób skórnych włosów, wenerycznych oraz niemocy płciowej
Dr. St. LEWKOWICZ
 Leczenie elektrycznością, elektrycznym światłem i masażem wibracyjnym.
 Badanie krwi przy syphilisie.
 Zachodnia 33 (obok Lombar. akc.)
 Przyjmuje od 9-1 i od 6-8 w., w niedziele od 9-3 Dla pań od 5-6 wiecz. 114r

Dr. med. Aleksander FABIAN
 ul. Rzgowska № 3 (róg Górnego Rynku).
 Choroby nerwowe i wewnętrzne.
 Do 10 rano i od 4-6^{1/2}. 2251r

Dr. Ignatiew
 Specjalista chorób uszu, nosa i gardła
 ulica Konstantynowska № 11 m. 5.
 Przyjmuje od 11-12 rano i od 5-8 wiecz. codziennie. W niedziele od g. 10-1 w południe. 1054r

Dr. med. ST. ARONSON
 b. asystent prof. berlińskich: Bumma i Dürrsena — osiadł w Łodzi.
 Akuszerya i choroby kobiece.
 EWANGELICKA № 5.
 Godziny przyjęcia: 9-10^{1/2}, rano i od 5-7 pp., w niedziele 11-1. 1218-r

Lekarz-Dentysta DĄBROWSKI
 mieszka: Piotrkowska 97. 1256r

Dr. H. Sadkowski
 asystent C. W. Uniwersytetu
 przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszki).
 Dziecina № 3.
 od 5 do 7-ej 2150-r

Dr. M. Papierny
 Akuszerya i choroby kobiece,
 b. ordynator warszaw. uniwersyteckiej kliniki akusz.
 Przyjmuje do 11 r. i od 4^{1/2}—6^{1/2} po poł. Południowa 23. 485d

Dr. L. PRYBULSKI
 CHOROBY SKORNE, WŁOSÓW, WENERYCZNE (syphilis) I MOCZOPŁCIOWE (endoskop i cystoskop) I NIEMOCY PŁCIOWE.
 Ul. Południowa № 2.
 powrócił.
 Przyjmuje od godz. 8-1 r. i od 4-8 w., panie od 5-6 po poł. 1420-r

Dr. L. KLACZKIN
 Konstantynowska 11.
 Syphilis, skórne, weneryczne, choroby dróg moczowych.
 Przyjm. od 8-1 rano i od 5-8 w., dla dam od 4-5. W niedziele i święta tylko do 1 rano. 746r

Dr. I. Krukowski
 powrócił.
 CEGIELNIANA 4
Choroby wewnętrzne
 Specyjalnie choroby płuc. 1235-16-2

Ból głowy i Migrenę natychmiast usuwa
Migreno-Nervosin
 Bezwarunkowo pewny i nieszkodliwy roślinny środek. Zadać w aptekach i skl. aptecz. tylko oryginalnych proszków po 10 k. szt. — Pudełko 120 k. Główn. skl. Taw. Akc. L. Solars i Syn 276/1100

Dr. med. LEYBERG
 Krótka № 5.
 Choroby weneryczne, moczopłciowe i skórne. 1480r

Dr. I. Lipszye
 choroby dzieci.
 Przyjmuje od 8-10 i od 4-6 pp. WSCHODNIA № 45. 294

Dr. S. SZMITKIND
 Średnia № 2
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe
 Leczenie elektrycznością i masażem.
 Przyjmuje od g. 8-11 rano. od 5-8^{1/2} wiecz. 489-r

Dr. Bronisław Łuczycycki
 Andrzejka № 5. 1104
Choroby nerwowe.
 Przyjmuje do 10 rano i 5-7 pp.

Pierwsza Chrześcijańska
Lecznica chorób zębów i Jamy ustnej 2651r
 teraz: ulica Piotrkowska 133.

Dr. Wacław Bernard
 przeprowadził się na ulicę BENEDYKTA № 9.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
 (8^{1/2}—12 r. i 5—7^{1/2} pp., panie od 4—5). 1761-r

Dr. A. GROGLIK
 Zielona 5.
 Choroby skóry i włosów (usuwanie zbytecznych włosów za pomocą elektrolizy), weneryczne i dróg moczowych. Przyjmuje 8^{1/2}—11^{1/2} r. i 6-8 wiecz.; panie 5-6 wiecz. W niedziele i święta od godz. 9 do 12 rano. 1568-d

Dr. med. St. Bartoszewicz
 przyjmuje do g. 10 r. i od 4-7 pp.
Analizy lekarskie
 dla celów dyagnostycznych.
 Zawadzka № 1, d. Scheiblera, tel. 33. 687-12-0

Dr. Edward Mittelstaedt
 mieszka obecnie MIKOŁAJEWSKA № 67
 przyj. od 8-9^{1/2} r. i od 5-6^{1/2} pp.
Choroby wewnętrzne i nerwowe. 1429-r

Dr. med. Z. Golc
 chor. skórne i wenerycz.
 PIOTRKOWSKA 86 m. 6. 799r

Dr. A. S. Tenenbaum
 Chor. wewnętrzne i dzieci.
 Spec. chor. żołądka i kiszki.
 Wschodnia № 49.
 przyj. od 8-10 r. 3-5 po poł.

Dr. med. W. Kotzin
 ul. PIOTRKOWSKA 71
Choroby serca i płuc,
 przyjmuje od godz. 9^{1/2} — 10^{1/2} r. i od 4-6 pp. 541r

Akuszeryka A. Trankler
 Benedykta 10,
 przyjmuje panie na słabość, udzielając porad, niezamożnym ustępstwa. Dyskrecja ścisła. 12-r-27

MYDŁEM NAFCIANEM

z „Latarnią Morską“, wyrobu systemu angielskiego Hordliczki i Stamirowskiego w Łodzi

znakomicie pierze się:

bieliznę lnianą, bawełnianą, półwełnianą, jedwabie, koronki, firanki, korthy, meble, dywany etc.

Po sposób użycia zwracać się do reprezentantów:

Paweł Haida, Warszawa, ul. Wronia № 51, telefon № 159-54,
Edmund Bogdański, Łódź, ul. Dzielna № 30, telefon № 11-26,
L. Senior i D. Bochenek, Częstochowa,
M. Zukier, Kalisz, ul. Wrocławska № 43,
Kl. Zylber, Białystok,
M. Sz. Melchior, Radom,
lub wprost do fabryki.

1132-9-4

Mydło nabywać można we wszystkich sklepach mydlarsk., kolonialn. i składach aptecznych.

Poszukuje się

zdolnego majstra do folusza.

Apretura i farbiarnia: Moritz Piesch w Tomaszowie. 1237-3

Towarzystwo Akcyjne Rzeźni Miejskich

w Rosji

poleca:

- 1) Krew suszoną,
- 2) Maczkę mięsna,
- 3) Kupuje i sprzedaje skóry surowe, mokre i suche.

40-20-17

OD ŁODZI godzina i pół jazdy kołmi, szosa, do sprzedania zaraz willa murowana piętrowa (pałacyk). Pokoi 8, łazienka, wodociąg, zlew, weranda. Zbudowania gospodarcze murowane, lodownia, stodoła, wszystko zdrenowane. Miejscowość otoczona lasami, rzeka. Gruntu 12 morgów — łąki 2 i pół, ogród owocowy, warzywny, angielski. Inwentarz żywy i martwy. Cena przystępna — bez pośredników. Wiadomość w Warszawie, Piękna 14, m. 6. Obejrzeć: przez Lutomiernik, Kwiatkowiec — w Polasnie. 1228 3-3

DZIECI, DZIECI, DZIECI!!!

Ubranka są przyszykowane po cenie
:: :: przystępnej dla każdego. :: ::

Sposobność do nabycia z trwałych
praktycznych materiałów dobrze
dopasowanych po niebywale niskich
:: :: :: cenach. :: :: ::

Dziecinne ubranka z wełnian. materiału od Rb. 2.50	
Dziecinne ubranka z szewiotu granat. „ „ 2.75	
Dziecinne paletka z szewiotu lub sukna „ „ 4.50	
Dziecinne paletka koloru granatowego „ „ 5.50	
Paletka dla dziewcząt granatowe „ „ 6.50	
Paletka dla dziewcząt z angielsk. materiału „ „ 5.50	

Emil Schmechel

№ 98. Ulica Piotrkowska № 98.

1144-6-3

Pasta „CAMELIA”

usuwa Piegi, Pryszcze, Wądry, Opaleniznę.

Składy: Warszawa: L. Spiess i Syn i H. Welt.

Łódź: L. Spiess i Syn i A. Lipiński.

Żądać wszędzie.

1026d5

Wyższa Szkoła Kroju i Szycia p. f. „Józefina“.

Kursy wyższe i niższe. Najnowszy system kroju angielskiego, francuskiego i berlińskiego. — Moja długoletnia praktyka daje mi możliwość wyuczania kroju i szycia sumiennie i gruntownie. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczennice nabierają wprawy i gustu. Szkoła odznaczona została na wystawie srebrnym medalem.

Po ukończeniu kursu uczenice otrzymują patenty cechowe lub prywatne.

Piotrkowska № 23.

1951r

Smaczne i zdrowe Pieczywo

poleca piekarnia

R. TRENKLERA, ul. Cegielniana № 67.

Chleb na sposób moskiewski wyrabiany przez specjalistów fachowych. Czystość i higiena wypieku gwarantowana.

Filie: Piotrkowska 116 i Orla 8.

1588-100-75

KAROL SOMYA

Łódź, Piotrkowska 192

Skład artykułów technicznych, Żelaza i Stali

POLECA

węże gumowe (szlauchy) we wszystkich grubościach.

Węże parczane wewnątrz gumowane,
Węże parczane pojedyncze podwójne,
Płyty gumowe do pomp, oraz wszystkie
Artykuły techniczne Rosyjsko-Amerykańskiej Fabryki Wyróbów Gumowych w Petersburgu. 1462b

„TERRA“ PANORAMA Benedykta I. || NAD NILEM

Wader interesująca i pouczająca seria obrazów z krainy piramid i sfinksów: Monumentalne piramidy, sfinksy o tajemniczych zagadkowych obliczach, obeliski, meczety, klasztory derwiszów, świątynia Ramsesa, cyjadela z grobem Mameeluków, motywy z nad potężnego Nilu, wieś arabska, również widoki współczesnej Aleksandryi i Kaira. Otwarte od 10 rano do 10 wiecz. Wstęp 15 kop., młodzież szkolna 1 dzieci 10 k. 1220-2-2

ZAKŁAD HYDROPATYCZNO-LECZNICZY

„CHOJNY” pod Łodzią

Sanatorium dla chorych nerwowych i wewnętrznych

(leczenie Alkoholizmu i Morfinizmu)

pod kierunkiem specjalisty

D-ra med. Aleksandra FABIANA

Połączenie telefoniczne. Prospekty gratis na żądanie.
Sezon tegoroczny rozpoczyna się 1-go maja. 1062

Resztki

na ubrania męskie sprzedają po cenach fabrycznych hurtowo i detalicznie. Widzewska № 137, m. 63, od 11-2 i od 7-9 wiecz. 1230-3-2

Do sprzedania lub wydzierżawienia warsztat maszyn rolniczych

w m. Dombie, gub. kaliska. Oferty aprasza się składać w admin. „Rozwoju” pod „R. R. 100”. 1231-3-2